



AB Melleruds Bostäder
Byggnadsnämnden
Kultur- och utbildningsnämnden
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Sammanställning av inkomna remissvar avseende förslag till styrande dokument angående utmaningsrätt i Melleruds kommun

Remissen

Förslag till styrande dokument om utmaningsrätten har skickats på remiss till AB Melleruds Bostäder, byggnadsnämnden, kultur- och utbildningsnämnden, socialnämnden och samhällsbyggnadsförvaltningen. I remissen ställdes fyra frågor:

1. Är förslaget förståeligt eller finns behov av justering? Ange var och på vilket sätt justering bör göras.
2. Beskriv innebörden av arbetet som förslaget skulle innebära för er nämnd, det vill säga i samband med er beredning av inkomna utmaningar?
3. Vilka verksamheter inom nämndens område bör kunna utmanas respektive finns det några verksamheter som inte bör kunna utmanas? Motivera.
4. Remitterat styrande dokument och kommunens riktlinjer för handläggning av motioner, medborgarförslag och övriga politiska beslutsärenden är tänkta att utgöra stöd för den utredning som nämnden ska göra av en inkommen utmaning. Önskar nämnden något ytterligare dokument som stöd för beredningen? Om ja, vad bör det innehålla för stöd.

Nedan har inkomna synpunkter sammanställts med en kommentar om hur dessa hanterats i bifogat förslag. I samband med remissen benämndes dokumentet reglemente.

Är förslaget förståeligt eller finns behov av justering? Ange var och på vilket sätt justering bör göras.

Synpunkt: Av de kommuner som har en nämndorganisation och som infört utmaningsrätt är det vanligast förekommande att kommunfullmäktige delegerar rätten att fatta beslut om konkurrensutsättning av verksamhet till respektive nämnd.

Fullmäktige får besluta att styrelsen får fatta beslut om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Styrelsen får dock inte ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpningen av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda, enligt 6 kap 8 § KL.

Om delegationen att fatta beslut i vilken form nämndens verksamhet ska bedrivas istället ska ges kommunstyrelsen bör detta framgå i både kommunstyrelsens och nämndens reglemente.

Kommentar: Inriktningen är att den nämnd som ansvar för verksamheten handlägger prövningen av en utmaning (KSAU § 51, 2023-03-07). Detta kan tolkas som att ansvarig nämnd genomför utredningen och överlämnar till kommunstyrelsen som beslutar om utmaningen. Ett förslag till komplettering av styrelsens och nämndernas reglemente framgår av tjänsteskrivelsen.

Synpunkt: Önskvärt att det i reglementet angående utmaningsrätt finns med ett kravställande utifrån kvalitetsperspektiv, exempelvis;

"Beslut om konkurrensutsättning ska föregås av en analys av förutsättningarna i varje enskilt fall. Vid all konkurrensutsättning ska kvalitetskriterier, effektiviseringskrav och övriga krav formuleras så att konkurrensutsättningen bidrar till att kommunfullmäktiges och nämndernas verksamhetsmål uppnås. Värdering av dessa krav ska framgå av analysen och totalt sett ska konkurrensutsättningen innebära en fördel för kommuninvånarna. Kommunen ska bedriva en aktiv uppföljning av all verksamhet såväl i egen regi som med externa utförare."

Kommentar: Under rubriken "kommunens förfarande vid utmaning" har följande tillägg gjorts "i utredningen ingår även att titta på effektivitets- och kvalitetsperspektivet" och syftet är att åstadkomma likvärdighet i utredningarna. "Kvalitetsperspektivet" som begrepp har även tillförts listan med definitioner i riktlinjerna.

Nämndens förslag om tillägg relaterar delvis till själva konkurrensutsättningen och det bör övervägas om det kan läggas in i annat dokument, så som förvaltningens anvisning för riktlinjen.

I program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoseas (kommunallagn).

Synpunkt: När beslut fattats om att anta en utmaning av en verksamhet eller del av en verksamhet, har den egna regin då rätt att inkomma med anbud? Detta skulle ge den egna regin möjlighet att vinna utmaningar den berörs av.

Kommentar: Ja. "Kommunens egen verksamhet kan också lämna bud om nämnden respektive styrelsen beslutar att göra det. Egenregianbudet ska behandlas på samma villkor som de externa buden."

Synpunkt: Mellbo upplever att dokumentet är förståeligt.

Kommentar: Synpunkten föranleder ingen justering av förslaget.

Synpunkt: Det är viktigt att förvaltningen har 3 månader på sig att utreda utmaningen. Förslaget känns otydligt kring denna punkt. Det är viktigt att klargöra att 3 månader inte räknas från att utmaningen lämnas till kommunen av utmanaren.

Kommentar: Enligt förslaget ska den nämnd som ansvarar för verksamheten idag utreda utmaningen och skicka sitt förslag till kommunstyrelsen. Förslaget till beslut ska vara antingen om avslag, att konkurrensutsättning ska ske eller att en fördjupad analys behöver företas. Ett förtydligande är att den fördjupade analysen inte förutsätts ske inom perioden på tre månader, utan en fördjupad analys är ett aktivt beslut som får tidsättas i särskild ordning.

Meningen "utredningen får bör inte ta mer än 3 månader" har kompletterats med skrivningen "räknat från det att kommunstyrelsen tagit ställning till om det är tillåtet och lämpligt att verksamheten prövas" i riktlinjen. Denna mening har även lagts till tidigare i stycket i syfte att förtydliga innebörden.

Synpunkt: Det kan även vara bra att förtydliga flödesschemat under punkt 6 med tidsåtgång. I övrigt anser Samhällsbyggnadsförvaltningen att förslaget är förståeligt.

Kommentar: Syftet med flödesschemat är att visualisera de olika stegen i processen och lämnas utan justering.

Beskriv innebörden av arbetet som förslaget skulle innebära för er nämnd, det vill säga i samband med er beredning av inkomna utmaningar?

Synpunkt: Ett utredningsarbete kan innebära ganska omfattande arbete och kostnader, exempelvis skulle en utmaning kunna komma på vår grönyteskötsel. Detta skulle då kräva en kartläggning av samtliga grönytor, rabatter och planteringar för att kunna mäta dessa och göra det beräkningsbart.

Ett annat exempel är om grönyteskötseln skulle läggas ut externt, då försvinner personal som utför andra arbetsuppgifter på övrig tid under året, exempelvis snöröjning. Därför anser Samhällsbyggnadsförvaltningen att det är viktigt att tänka lite bredare så att samtliga arbetsområden täcks och utförs.

Kommentar: En utmaning måste kunna avgränsas från övrig verksamhet utan att påverka kvarvarande kommunal verksamhet negativt.

Det är viktigt att den utredande förvaltningen gör en bedömning av hur övrig kommunal verksamhet skulle påverkas av utmaningen så väl som effektivitets- och kvalitetsperspektiven. Detta behöver verksamheten titta på i samband med punkt 3 som nu anger att utredningen ska genomföras med stöd av Riktlinjer för utredning av motioner, medborgarförslag och andra frågor. Steg 9 i riktlinjerna består av konsekvensbedömning och slutsats. Här ska en samlad konsekvensbedömning genomföras av det som föreslås i ärendet och vilka för- och nackdelar förslaget (överväganden) förväntas kunna resultera i. En bedömning av vilka eventuella kostnader och risker som förväntas uppstå (ekonomiska konsekvenser) ska också genomföras. Därefter kan slutsatser (slutsatser) dras om hur ärendet ska besvaras och vilket beslut som ska föreslås.

Vilka verksamheter inom nämndens område bör kunna utmanas respektive finns det några verksamheter som inte bör kunna utmanas?

Synpunkt: Hemvården/hemtjänsten i Melleruds kommun omfattas av lagen (2008:962) om valfrihetssystem och bör därav undantas, likaså all verksamhet där myndighetsutövning förekommer. Att kunna avgränsa en utmaning från övrig

verksamhet utan att det påverkar kvarvarande kommunal verksamhet negativt är en svårighet, kanske framför allt i den mindre kommunen där uppdrag och tjänster ofta delas mellan enheter. Exempel på verksamheter som bör kunna utmanas är LSS-insatser och särskilt boende inom äldreomsorgen.

Kommentar: följande text har kompletterats riktlinjen: "verksamhet som drivs genom s.k. kundvalsmodell, valfrihetssystem eller enligt skriftligt avtal i samarbete med annan kommun betraktas som en sådan intresseanmälan."

Synpunkt: Samhällsviktig verksamhet behöver undantas från utmaningsrätt. För att kunna bygga en robust verksamhet som klarar större störningar och kriser så anser vi att kommunen behöver ha kontroll och rådighet över dessa verksamheter internt.

Områden som bör undantas från utmaningsrätt:

- Fastighetsskötsel förutom verksamhetsvaktmästeri
- Gatuverksamhet
- VA-verksamhet
- Kostverksamhet
- Fjärrvärmeverksamhet
- Samhällsbyggnadsförvaltningens administration

Kommentar: Erfarenheter från de senaste årens samhällsstörningar, i kombination med rådande säkerhetspolitiska klimat och kommunens förväntade förmåga vid samhällsstörningar, behöver beaktas i samband med att ansvarig nämnd gör en värdering av både utmaningen och vid eventuell upphandling. Kommunens upphandlingspolicy lyfter även beredskapsperspektivet då kommunen har ett särskilt ansvar för att förebygga och kunna hantera samhällsstörningar.

Lämpligheten i att utmana samhällsviktig eller säkerhetskänslig verksamhet behöver därför prövas i samband med kommunstyrelsens bedömning och formuleringen har kompletterats förslaget till riktlinje. Anledningen till denna komplettering i riktlinjen är att Riktlinjer för utredning av motioner, medborgarförslag och andra frågor saknar specifik formulering om utredning av säkerhetsrelaterade frågor.

Önskar nämnden något ytterligare dokument som stöd för beredningen?

Synpunkt: Nej, Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att tillräckligt med stöd finns.

Kommentar: Synpunkten får beaktas i den vidare handläggningen av ärendet.

Övrigt

I nämnden yrkade Socialdemokraterna på att socialnämndens remissvar ska vara ett avslagsyrkande till införande av utmaningsrätten på socialförvaltningens område i Melleruds kommun.

Kultur- och utbildningsnämnden har beslutat att inte lämna något remissvar.

KOMSAM

Den 27 mars 2023 informerade kommunchefen om utmaningsrätten vid möte med den kommungemensamma samverkansgruppen med personalorganisationerna, KOMSAM.

Den 24 april samverkades ärendet om utmaningsrätten utifrån informationen som lämnades vid marsmötet. Vid beslut om utmaningsrätt involveras fackliga, där dialog förs, risk-och konsekvensanalys och förhandling genomförs. De fackliga representanterna hade inget att tillägga utifrån bifogat material från marsmötet.